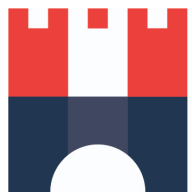
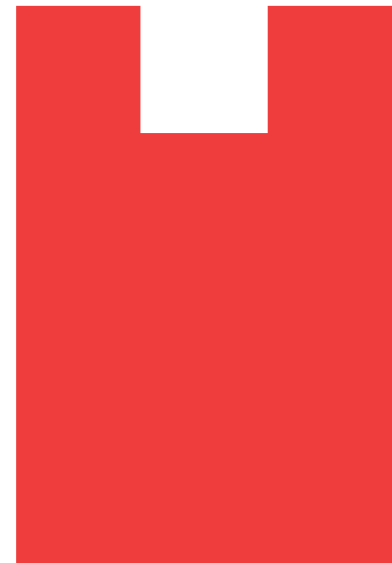

Beleidsplan 2023 - 2025

september 2022

Nationale
Monumenten
organisatie

1 Inleiding

Dit beleidsplan is het vervolg op de notitie Toekomstperspectief 2022 en het resultaat van drie strategiebijeenkomsten van het Bestuur van Vereniging Nationale Monumentenorganisatie (hierna: de NMo) in oktober 2021, november 2021 en februari 2022, alsook het vervolg op de Algemene Ledenvergadering (ALV) van 28 mei 2021 en de Ledenconsultatie van 14 juli 2022.

In dezelfde periode is door het Rijk na vier jaarlijkse interne audits de vijfde audit met een evaluatie uitgevoerd ten behoeve van de Tweede Kamer. Het resultaat is positief en benadrukt de professionaliteit van de NMo als vereniging en als beheerder van de instandhoudingsvergoeding die bij de overdracht van de portefeuille van 29 rijksmonumenten werd overgedragen. Deze professionaliteit geldt ook voor Stichting Monumentenbezit (hierna: Monumentenbezit), die deze monumentenportefeuille tot tevredenheid beheert.

De jaarlijkse audit zal voor een volgende periode van vijf jaar worden voortgezet. De geïndexeerde uitkering uit het vermogen voor de NMo van 0,2 % wordt met terugwerkende kracht per 1 januari 2021 verhoogd naar 0,3%. Ten tijde van de hierboven vermelde strategiebijeenkomsten heeft Monumentenbezit haar statuten aangepast waarin Monumentenbezit met een Raad van Toezicht binnen randvoorwaarden onafhankelijk is geworden van de NMo (zie verder: punt 6.2).

2 Over de NMo

Het doel van de NMo wordt omschreven in artikel 2 van de statuten van de vereniging:

- Het behouden van cultuurhistorisch waardevolle gebouwen voor toekomstige generaties en het versterken van de samenwerking tussen monument beherende organisaties door:
 - Het bevorderen, uitwisselen en opbouwen van kennis en deskundigheid over monumentenbeheer (zie verder: punt 4);
 - Het fungeren als een serviceorganisatie voor monumenten beherende organisaties door bij de Leden het gemeenschappelijke te zoeken en te vinden: hetgeen de organisaties in deze sub-sector bindt (zie verder: punt 5);
 - Het fungeren als aanspreekpunt voor eigenaren die monumenten willen afstoten en het ontvangen en doorleveren van deze monumenten aan monumentenorganisaties die aangesloten zijn bij de NMo of aan Monumentenbezit (zie punt 6);
 - Het beheren van instandhoudingsbijdragen die zijn meegeleverd bij overdracht van afgestoten monumenten (zie verder: punt 7).
- Het dienen van het algemeen belang. De vereniging beoogt niet het maken van winst met het totaal van haar activiteiten. De NMo volgt als vereniging zoveel mogelijk de drie gedragscodes van de cultuursector.

De NMo en Monumentenbezit zijn door een aantal monumenten beherende organisaties opgericht in 2014 ten tijde van het vervreemdingsproces van 29 rijksmonumenten door het Rijksvastgoedbedrijf met twee doelen. Het eerste was een doelmatiger beheer van deze portfolio dan het Rijk dat kon doen. Het tweede was het bundelen van de kennis en expertise van de vele professionele monumenten beherende organisaties die Nederland kent en deze toegankelijk te maken voor het publiek. De portfolio werd als eenheid vervreemd. Ter dekking van de instandhoudingsverplichting werd bij de overdracht die begin 2017 plaatsvond een vergoeding van ca. €60 miljoen ter beschikking gesteld van de NMo. Daarbij werden de NMo en Monumentenbezit twee separate entiteiten:

- Het vermogen kwam in beheer bij de NMo met de verplichting dit bijeen te houden om van het rendement jaarlijks een uitkering van 2% (zo mogelijk geïndexeerd) te doen aan Monumentenbezit ten behoeve van de instandhouding van de rijksmonumenten en van 0,2% (sinds 1 januari 2021 is dit 0,3%) voor het bureau van de NMo. Het vermogensbeheer werd vastgelegd in een beleggingsstatuut;
- De 29 rijksmonumenten werden door de NMo bij verwerving direct geleverd aan Monumentenbezit;

In het koopcontract werd vastgelegd dat er ten behoeve van de Tweede Kamer jaarlijks een audit door het Rijksvastgoedbedrijf plaatsvindt en in het vijfde jaar een audit.

Gedurende de eerste vijf jaren van de NMo hadden de goede overname van de portefeuille van 29 rijksmonumenten door Monumentenbezit en het professionele beheer van het door het Rijk verschaft vermogen de hoogste prioriteit voor het Bestuur van de NMo. Beide zijn uitstekend verlopen, zoals bleek uit de jaarlijkse audits. De afgelopen vijf jaar is door het Bestuur en de ingestelde Beleggingscommissie veel aandacht besteed aan het beheer van het vermogen dat voornamelijk afkomstig is van de instandhoudingsvergoeding van het Rijk bij de overdracht van de 29 rijksmonumenten. Met het gekozen beleggingsprofiel is het mogelijk gebleken de afgelopen vijf jaar het vermogen inflatie-vast te beleggen en de vastgestelde, CPI geïndexeerde uitkeringen te doen. Daarnaast werd ook een start gemaakt door het bureau met de ledenwerving, de verwerving van nieuwe monumenten en dienstverlening.

Nadat de NMo in de eerste 5 jaar haar taak om een organisatie op te bouwen en een werkwijze neer te zetten heeft gerealiseerd, is er nu meer ruimte om de relatie met de Leden en derden meer inhoud te geven.

3 Leden en Lidmaatschap

De NMo is een vereniging van en voor professionele monumenten behurende en exploiterende erfgoedorganisaties.

De NMo kent één lidmaatschap: het lidmaatschap met stemrecht en met een jaarlijkse contributie van € 2.500,- (en bij toetreding een eenmalige bijdrage). Per 1 januari 2023 zijn de toelatingscriteria voor lidmaatschap van de NMo het bezit van een monumentenportefeuille bestaande uit ten minste vijf monumenten met een gezamenlijke herbouwwaarde van tenminste €15.000.000, -.

Naast Leden kent de NMo Aangeslotenen. Aangeslotenen zijn eveneens professionele behurende organisaties die (in 2023) tenminste één monument in bezit hebben. Per 1 januari 2023 betalen zij een jaarlijkse bijdrage van € 250, -. Zij kunnen daarmee gelijk aan de Leden gebruik maken van de diensten en het netwerk van de NMo (zie 4 en 5). Aangeslotenen zijn te gast tijdens de Algemene Ledenvergadering, maar hebben geen stemrecht. Met deze nieuwe vorm van verbondenheid wordt ruimte gecreëerd voor de betrokkenheid van (veelal) kleinere monumenten behurende organisaties met als doel het versterken van de samenwerking tussen alle monumenten behurende organisaties en deze toegang verlenen tot de diensten van de NMo en het NMo Netwerk.

De NMo telde eind 2022 twaalf Leden en uiteraard nog geen Aangeslotenen. Beoogd wordt het aantal Leden de komende drie jaar te vergroten en een significant aantal Aangeslotenen aan de NMo te binden.

4 Beleidsplan

Leden en Aangeslotenen van de NMo kunnen elkaar via de NMo ontmoeten en kennis uitwisselen. Het Bureau organiseert de volgende activiteiten:

4.1 NMo Kennis & Netwerk Bijeenkomsten

Het uitwisselen van kennis en ervaring over het beheer en de exploitatie van monumenten bevordert samenwerking tussen de Leden/Aangeslotenen. De NMo fungeert als organisator van deze on- en offlinebijeenkomsten, waar introducé(e)s van de Leden en Aangeslotenen welkom zijn. Tijdens NMo Kennis & Netwerk bijeenkomsten (voorheen: NMo NU bijeenkomsten) worden relevante onderwerpen door professionals en ervaringsdeskundigen behandeld. Een NMo Kennis & Netwerk bijeenkomst wordt afgesloten met een netwerkmoment om erfgoedprofessionals een kans te bieden elkaar beter te leren kennen.

Begin 2023 wordt een NMo Kennis Klankbordgroep opgericht, die bestaat uit een aantal Leden en Aangeslotenen. Deze klankbordgroep denkt mee over actuele onderwerpen en adviseert het Bureau.

4.2 NMo-Connect bijeenkomsten

NMo-Connect bijeenkomsten vinden veelal online plaats en zijn korte samenkomsten van vakgenoten van Leden/Aangeslotenen die ervaringen met elkaar delen en elkaar tips geven. Soms worden professionals uitgenodigd om de NMo-Connect deelnemers te informeren of met hen van gedachten te wisselen. In 2023 worden NMo-Connect bijeenkomsten georganiseerd voor Communicatie-professionals (sinds 2020), Vrijwilligerscoördinatoren en 'Financials' (sinds 2021) en voor Bouwkundigen. De komende jaren zullen op verzoek nieuwe NMo-Connect verbanden worden gelegd.

4.3 NMo Monumenten Makelaars MeetUps

De NMo zet zich in om monumenten gerelateerde branches te ondersteunen met kennis en netwerk. Zo zijn Makelaars die gespecialiseerd zijn in het makelen van monumenten gelieerd aan de NMo. Voor hen organiseert het Bureau zg. 'MeetUps': on- en offlinebijeenkomsten, waarbij enerzijds kennis wordt uitgewisseld, anderzijds wordt genetwerkt. In 2023 wordt onderzocht of de ontwikkeling van een Leerlijn voor de NMo Monumenten Makelaars een goede aanvulling is op het programma.

5 Dienstverlening

5.1 Monumentenportaal

De NMo biedt bij wijze van dienstverlening aan haar Leden, haar Aangeslotenen en overige monumentenorganisaties ruimte om zich het gehele jaar door gezamenlijk te presenteren op het online Monumentenportaal. Hiertoe heeft zij www.monumentenportaal.nl ontwikkeld om het publiek duurzaam aan monumenten te verbinden en daardoor draagvlak te creëren. Op het Monumentenportaal bevindt zich een groot aantal beleefmonumenten, aangevuld door monumenten die te koop en te huur worden aangeboden door de NMo Monumenten Makelaars en enkele Leden van de NMo. Beoogd wordt om de komende jaren het aantal monumenten dat op het Monumentenportaal staat te verhogen. Ook wordt gewerkt aan het verhogen van het bezoekersaantal door onder andere de aanwezigheid op sociale media uit te breiden met updates, publieksacties, blogs en vlogs.

5.2 Het initiëren van en bijdragen aan sector brede projecten

Het Bureau van de NMo fungeert als dienstverlener voor haar Leden, Aangeslotenen en de sector. Individuen en organisaties doen regelmatig een

Beoogd wordt om de komende jaren het aantal monumenten dat op het Monumentenportaal staat te verhogen.

beroep op onze kennis en netwerk (of die van onze Leden). Zo heeft de NMo bijgedragen aan de totstandkoming van het e-learningplatform 'Leer je Erfgoed' voor erfgoedvrijwilligers, dat door het Ministerie van OC&W werd ondersteund en inmiddels door velen wordt gebruikt. De NMo wil de komende jaren deze verbindende functie blijven uitvoeren en door krachtenbundeling bij te dragen aan een sterke en sterk verbonden sector.

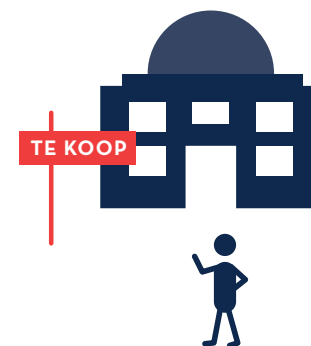
5.3 Taxatie-bemiddeling

Sinds de oprichting van de NMo biedt de NMo haar Leden en Aangeslotenen de mogelijkheid aan van collectieve taxaties via een aansloten partner van de NMo.

5.4 Belangenbehartiging

De eerste vijf jaar heeft de NMo niet structureel aan belangenbehartiging van haar Leden gedaan. Het Bestuur ziet voor de toekomst dat belangenbehartiging zich geleidelijk zal ontwikkelen en veelal gericht is op specifieke cases die alle Leden betreffen. Daarbij is in ieder geval een onderwerp de publieke borging van het behoud en beheer van erfgoed.

Een goede en duidelijke belangenbehartiging is pragmatisch en gericht op het belang van de

Leden van de NMo. Het voorkomt versnippering en zorgt voor krachtenbundeling. Hiertoe zal het Bureau een verkenning bij de Leden laten uitvoeren met als doel inzicht te verkrijgen in verwachtingen, relevante onderwerpen en onderdelen van de bedrijfsvoering die beïnvloed worden door factoren van buitenaf. Het bureau van de NMo wil de lijnen kort houden met haar achterban. Zowel het halen als brengen van informatie is voor de Leden van de NMo waardevol. Met dit doel wordt de juiste logistiek ontwikkeld om onderling contact tussen de Leden te versoepelen en onderwerpen voor de belangenbehartiging te vergaren.

De NMo zal ook de belangen van de Leden behartigen onder andere als lid van de Federatie Instandhouding Monumenten (FIM) en het Erfgoedplatform van Kunsten '92. Op deze wijze zal het zich ontwikkelen tot een platform voor haar (toekomstige) Leden door de krachten te bundelen waar sprake is van gedeelde belangen en door samenwerking te zoeken waar dat kan. De invulling hiervan zal een taak worden voor de directeur. Door eerst goed te doen voor haar Leden, zal de NMo andere partijen en initiatieven aantrekken. De kracht van de NMo ligt daarbij met name in het zijn van verbinder op vakinhoudelijk vlak.

Ook zal de NMo zich kunnen richten op het vergroten van inkomen vanuit fondsen, sponsoring en filantropie voor de Leden, Aangeslotenen of de sector, waarbij direct wordt ingespeeld op de belangen van Leden en Aangeslotenen. Hoe de fondsenwerving in de toekomst vorm krijgt, zal goed met allen worden afgestemd om te bevorderen dat dit hun belangen versterkt.

6 Monumentenverwerving voor de Leden van de NMo en Monumentenbezit

6.1 Ondersteuning bij verwerving van nieuwe (portefeuilles van) monumenten

De NMo en Monumentenbezit zijn mede opgericht om monumentenportefeuilles of monumenten die tussen wal en schip dreigen te geraken op te nemen.

Wanneer overheden of andere partijen bij voorbaat aangeven met Monumentenbezit in zee te willen gaan, zal Monumentenbezit zelfstandig verwervingstrajecten ingaan, waarbij de voorkeur is om de instandhoudingsvergoedingen onder te brengen bij de NMo. Het Bureau biedt in dat geval Monumentenbezit ondersteuning aan bij de verwerving.

Wanneer Leden monumenten of monumentenportefeuilles krijgen aangeboden die hen niet passen, maar mogelijk wel interessant kunnen zijn, dan zal het Bureau naar andere Leden of Monumentenbezit verwijzen.

6.2 Toezicht op verworven monumenten

Gedurende de eerste vijf jaren van haar bestaan oefende de NMo binnen de grenzen van de vastgelegde governance maximaal toezicht uit op Monumentenbezit. Inmiddels is Monumentenbezit een goed functionerende beheerorganisatie gebleken met een goede reputatie en de POM-status.

Dit heeft geleid tot het besluit van de Raad van Toezicht van Monumentenbezit om een aantal wijzigingen in de statuten door te voeren waaraan voorafgaand intensief overleg is gevoerd met het NMo Bestuur.

Belangrijke wijzigingen zijn:

- Een van de twee onafhankelijke bestuursleden van de NMo neemt plaats in de Raad van Toezicht van Monumentenbezit. Doel is om op deze wijze de band tussen de NMo en Monumentenbezit te bestendigen;
- De Raad van Toezicht van Monumentenbezit draagt zorg voor de eigen co-optatie zonder toestemming te hoeven vragen aan het NMo Bestuur;
- Er zijn waarborgen vastgelegd om ervoor zorg te dragen dat bij financiële nood de portefeuille van 29 rijksmonumenten zo lang mogelijk gevrijwaard blijft;
- Er is opgenomen dat de statuten op een aantal belangrijke onderdelen niet gewijzigd kunnen worden zonder goedkeuring van het NMo Bestuur.

7 Vermogensbeheer

Na vijf jaar heeft het Bestuur de volgende wijzigingen in de statuten | opgenomen:

- De NMo heeft de afgelopen 5 jaar 0,3% geïndexeerd besteed ter dekking van de Bureaukosten in plaats van de 0,2% geïndexeerd. Het beleggingsstatuut is zodanig aangepast dat met ingang van 1 januari 2021 0,3% geïndexeerd kan worden besteed. Dit punt is eerder besproken met de Auditdienst van het Rijk en opgenomen in hun evaluatierapport;
- Het doel om conservatief vermogen te beheren staat op gespannen voet met het doel om activiteiten en dienstverlening te ontwikkelen. Om de doelstellingen van het vermogensbeheer zuiver te houden – ook tijdens hausse tijden – zijn de statuten aangescherpt. Daarnaast heeft op verzoek van de NMo het Rijk besloten de jaarlijkse audit vanuit het Rijksvastgoedbedrijf te continueren.

Het vermogen is ondergebracht in een bestemmingsfonds. De bestemming van het fonds is vastgelegd door de overheid. Ter zekerheid van een langdurige instandhouding van het vermogen wordt de haalbaarheid onderzocht om het beheer ervan 'op afstand te zetten' door het vermogen onder te brengen in een aparte 'Trust'. Zolang die situatie niet gerealiseerd is, heeft het bestuur een onafhankelijke penningmeester aan het bestuur toegevoegd.

Deze beleidsnotitie is tijdens de Algemene Ledenvergadering op 23 september 2022 te Naarden vastgesteld.

Nationale
Monumenten
organisatie

www.nmo.nl